

POSTANOWIENIE

Dnia 10 sierpnia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maria Szulc

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 10 sierpnia 2020 r.,
skargi D. K.
o stwierdzenie niezgodności z prawem
prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w P. z dnia 15 września 2017 r., sygn.
akt [...], [...], wydanego
w sprawie z powództwa D. K.
przeciwko M. S. i R. L. następczyni
prawnej M. L.
z udziałem interwenienta ubocznego po stronie pozwanej – [...]
Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej z siedzibą w W.
o zapłatę,

odrzuca skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy w P. zmienił wyrok Sądu Rejonowego w K. w ten sposób, że oddalił powództwo o zapłatę kwoty 25 207,38 zł z ustawowymi odsetkami z tytułu odszkodowania za uszkodzenie akumulatora wysokonapięciowego pojazdu marki B. podczas naprawy pojazdu.

Sąd Okręgowy nie podzielił stanowiska Sądu Rejonowego, że uszkodzenie pojazdu nastąpiło z powodu okoliczności, za które odpowiedzialność ponosi powód

a nie pozwani wykonujący jego naprawę, co wyklucza ich odpowiedzialność za szkodę powoda.

Powód na podstawie art. 424¹ § 1 k.p.c. wniósł skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem powyższego wyroku i zarzucił naruszenie art. 471 w zw. z 361 § 1 k.c., art. 278 § 1 k.c. i 233 k.p.c., wskazał że skarżone orzeczenie jest niezgodne z tymi przepisami i wniósł o stwierdzenie, że wyrok Sądu Okręgowego jest niezgodny z prawem.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Pojęcie orzeczenia niezgodnego z prawem (art. 424¹ § 1 i 2 k.p.c.) było przedmiotem wykładni w licznych orzeczeniach Sądu Najwyższego i ukształtował się pogląd, że jest to orzeczenie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami, z ogólnie przyjętym standardami rozstrzygnięć albo orzeczenie wydane w wyniku rażąco błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa, a naruszenie to jest oczywiste i nie wymaga głębszej analizy prawniczej.

Ocenę orzeczenia w aspekcie bezprawności poprzedza analiza przesłanek dopuszczalności skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, z których jedną jest wyczerpanie przez skarżącego wszystkich obowiązujących środków prawnych prowadzących do zmiany lub uchylecia niezgodnego z prawem wyroku. Brak możliwości zmiany lub uchylecia zaskarżonego wyroku w drodze innych środków prawnych jako przesłanka dopuszczalności skargi musi istnieć zarówno w przeszłości, jak i w dniu oceny dopuszczalności skargi. Obejmuje to zatem także sytuację, gdy zmiana lub uchylecie wyroku nie była możliwa w przeszłości ale stała się możliwa w chwili oceny dopuszczalności skargi wskutek zmiany normatywnej polegającej na wprowadzeniu do obrotu prawnego dodatkowego środka prawnego, który może doprowadzić do zmiany lub uchylecia zaskarżonego wyroku.

Taka sytuacja procesowa była już przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego w postanowieniach z dnia, II CNP 15/18 oraz V CNP 51/17 i Sąd Najwyższy w sprawie niniejszej akceptuje wyrażony w nich pogląd prawny.

Sąd Najwyższy wskazał, że nie jest możliwe wykazanie przez skarżącego wymagania w ramach art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c., że niemożność uchylenia lub zmiany wyroku będzie również istniała po wniesieniu skargi, w chwili oceny jej dopuszczalności, a zatem w razie wprowadzenia przez ustawodawcę nowego środka prawnego umożliwiającego zmianę lub uchylenie prawomocnego wyroku, nie można żądać spełnienia tego wymagania. Pozostaje jednak do oceny, czy taka zmiana normatywna ma wpływ na ocenę dopuszczalności skargi w postaci niemożności zmiany lub uchylenia wyroku.

W dalszych motywach podniesiono, że na mocy ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz.U. 018 r, poz. 5 ze zm., dalej: „u.SN”) wprowadzono skargę nadzwyczajną, która może być wniesiona w terminie 5 lat od uprawomocnienia się orzeczenia, a w okresie 3 lat od dnia wejścia w życie ustawy może służyć podważeniu prawomocnych orzeczeń sądowych wydanych przed jej wejściem w życie a po dniu 17 października 1997 r. (art. 89 § 3 i 115 § 1 u.sn). Ten środek prawny pozwala na uchylenie, lub zmianę prawomocnego orzeczenia sądu powszechnego kończącego postępowanie w sprawie, które uprawomocniło się także przed dniem 3 kwietnia 2018 r. Skoro wprowadzono nowy środek prawny, to skorzystanie z niego musi wyprzedzać wniesienie skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem stanowiącej pierwszy etap dochodzenia ewentualnej odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa.

Sąd Najwyższy podniósł, że wprawdzie art. 89 § 2 i 115 § 1a u.SN przewiduje wyłączną legitymację do wniesienia skargi dla określonych podmiotów ale strona może zwrócić się do takiego podmiotu o jej wniesienie i jest to aktywność nieodzowna, gdyż strona spełnia w ten sposób wymaganie wykorzystania wszelkich mechanizmów prowadzących do wzruszenia skarżonego orzeczenia, co stanowi przesłankę dopuszczalności skargi o stwierdzenie jego niezgodności z prawem.

Skarga nadzwyczajna zmierza głównie do zmiany lub uchylenia orzeczenia ale w przypadkach określonych w art. 89 § 4 i art. 115 § 2 u.SN przewidziane zostało zaniechanie tego typu rozstrzygnięć i poprzestanie na stwierdzeniu wydania zaskarżonego orzeczenia z naruszeniem prawa. Skarga nadzwyczajna spełnia

więc w tych przypadkach funkcję zbieżną ze skargą o stwierdzenie niezgodności z prawem i otwiera drogę do postępowania o odszkodowanie w stosunku do Skarbu Państwa.

W ocenie Sądu Najwyższego w stanie prawnym obowiązującym po wprowadzeniu skargi nadzwyczajnej, ocena dopuszczalności skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, wymaga uwzględnienia istnienia skargi nadzwyczajnej niezależnie od daty uprawomocnienia się orzeczenia i daty wniesienia skargi o stwierdzenie niezgodności. Ustawa o Sądzie Najwyższym nie zawiera żadnych przepisów intertemporalnych dotyczących wpływu wprowadzenia skargi nadzwyczajnej na dopuszczalność skargo o stwierdzenie niezgodności, co oznacza że ustawę trzeba stosować od chwili jej wejścia w życie.

W okolicznościach niniejszej sprawy skarżący złożył w dniu 4 października 2019 r. skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego we W. z dnia 14 września 2017 r., która wobec nie wyczerpania drogi skargi nadzwyczajnej jest niedopuszczalna i podlega odrzuceniu na podstawie art. 424⁸ § 2 k.p.c.